

for den kongelige Commissions, som maatte have at tage denne Sag under Overveielse, da skal jeg stemme Ja.

Grundtvig: Ja, jeg skal jo stemme for Beslutningen med den Endring, som er foreslaaet af tvende ærede Rigsdagsmænd, da jeg befinder mig i den Stilling, som jeg har vedkjendt mig, at jeg ønsker denne Sag, Fæstets Overgang til Selveiendom, al mulig Lykke og Fremme, men har dog ikke kunnet bifalde enten det seneste eller noget af de foresgaaende Forslag om directe Tvang mod Gods-eieren til at sælge. Hvorvidt man nu kan haabe, at denne Beslutning vil kunne føre til en virkelig og ønskelig Afgjørelse af denne vigtige Sag, det har, som vi hørte, det ærede Medlem for Sanderborg Amts 1ste Valgfreds (Lutein) stræbt at gøre meget tvivlsomt. Han har nemlig gjort opmærksom paa, at Gods-eierne for en stor Deel ville ansee sig krænkede i deres Eiendomsret ved den Bestemmelse, at de, naar de sætte Gaarden til Auction ved Fæsteledighed, da skulle indbetale en stor eller lille Deel af Beløbet i Statskassen, og det følger jo af sig selv, at den ærede Rigsdagsmand støttede sin Paastand derpaa, at Lovgivningen hidtil skal, sige Juristerne, tilføede enhver Godseier, naar som helst der er Fæsteledighed, da at stille Gaardene til Auction og uden noget Fradrag nyde det hele Beløb. Naar det er saa, og jeg tør ikke modstige det, saa kan det vistnok synes, som om Godseierne ikke alene maatte føle sig krænkede i deres Ret ved en Beslutning, der forpligtede dem til, netop i det Tilfælde, hvori de skulle have Retten, at afgive nogen som helst Deel af det indbundne Bøsb, og jeg troer ogsaa, at det, idetmindste efter endeel Godseieres egen Mening, vilde staae til dem ved Domstolene at gøre et Krav gjældende paa, hvad Loven hidtil har indrømmet dem; men jeg skal

dog i den Henseende gøre den Bemærkning, at, om det ogsaa hidtil kan have været Gods-eiernes utvivlsomme Ret saaledes at stille fæstledige Gaarde til offentlig Auction og selv beholde det hele indbundne Beløb, saa har der dog kun været meget Faa, om ellers Nogen, som have gjort Brug af denne formeentlige Ret, og det vilde derfor være meget ubilligt, om de, naar der gjordes en Bestemmelse, hvor med de ellers efter al Betragtning maatte kunne være vel tjente, da vilde i dens hele Strengthed gøre en Ret gjældende, som de tidligere ikke havde Mod eller Villie til at benytte. Selv om der hos enkelte Godseiere kunde findes Villie — og vistnok findes en saadan — med Hensyn til den hele Foranstaltning, og selv om de kunde føle sig foranledigede til at gøre Forsøg paa at sætte en Kjendelse af Domstolene mod et saadant Lovbud eller mod Anvendelsen af et saadant Lovbud paa dem, saa troer jeg dog ikke, at det skulde hindre os fra at antage nærværende Beslutning, og jeg troer heller ikke, at en saadan Fremfærd i sig selv vil have nogen vigtig Følge med Hensyn til den Afgjørelse, der vil finde Sted.

Fra en anden Side kunde derimod langt suarere i mine Tanker møde Hindringer, som det slet ikke stod i vor Magt at bortrydde eller undvige. Den høitærede Indenrigsminister afgav nemlig ved denne Lovs første Behandling, saavidt jeg opfattede det, den bestemte Erklæring, at han ganske uden Hensyn til, hvad han selv dømte, enten om dette Forslag eller om Sagen i dens Heelhed, maatte fraraade en videre Drøftelse og mulig Vedtagelse af dette Lovforslag, fordi der var en ministeriel Beslutning, som gik tværtimod, og som vilde medføre, at han ikke vilde eller kunde tilraade Majestæten at give en Lov af dette Indhold Bekræftelse.